

TISKOVÁ ZPRÁVA

Praha 5. září 2023

Akademie věd ČR
Národní 1009/3, 110 00 Praha 1
www.avcr.cz

NOVÁ VLAST ČESKOSLOVENSKO: VÝSTAVA PŘEDSTAVÍ OSUDY A PŘÍNOS EMIGRANTŮ Z RUSKA

Technici, přírodovědci, lékaři. Před bolševickým terorem prchal z Ruska výkvět inteligence. Mnozí emigranti našli nový domov v Československu a odvděčili se mu za to svou často vynikající prací. Osudy 19 vybraných osobností nastiňuje výstava Nová vlast Československo v Galerii Věda a umění od 6. září v pražské budově Akademie věd.

Lev Alexandrovič Spinadel založil v Československu obor anesteziologie, načrtl základy válečné anesteziologie a usiloval o vývoj prvního anesteziologického přístroje pro polní potřebu. S pomocí Sergeje Michajloviče Djačkova byl československý standard kmítočtu díky extrémní přesnosti zařazen do řetězce pro vyhodnocování mezinárodního standardu sekundy. Dva příklady z mnoha.

„Ruští emigranti museli být lepší než místní, aby dosáhli uznání – a v mnoha vědních oborech se jim to dařilo. Mapování činností exulantů zatím ale opomíjelo tři oblasti: techniku, přírodní vědy a lékařství. A právě na ty jsme se zaměřili,“ přibližuje autorka výstavy Dana Hašková ze Slovanského ústavu AV ČR.

Fotografie, herbáře, včelí úl i přístroj

Výstava Nová vlast Československo představuje osudy a činnost 19 vybraných osobností ze zmíněných směrů a také připomene studenty a profesory přírodních a technických oborů. Všichni emigranti přijeli do Československa počátkem dvacátých let a následně se podíleli na rozvoji československé techniky, průmyslu a přírodních věd i lékařství. Krom dobových fotografií a dokumentů si návštěvníci můžou prohlédnout třeba včelí úl Moravský univerzál nebo narkotizační přístroj Démant-Keszler, který testoval právě L. A. Spinadel.

„Postoj meziválečné společnosti k emigraci byl většinou kladný, vztah k Rusku byl úplně jiný než teď,“ vysvětluje Dana Hašková. *„Pomohl i fakt, že T. G. Masaryka k Rusku vázaly četné osobní přátelské svazky i jeho hluboký zájem vědce, filozofa a sociologa.“* Tehdejší levicovní politici s přijímáním a podporou emigrantů ale nesouhlasili.

Kontakt pro média: **Eliška Zvolánková**
Divize vnějších vztahů AV ČR
press@avcr.cz
+420 739 535 007

Nahrávky rozhovorů a unikátní databáze

Výstava vznikla i díky dlouholeté práci Slovanského ústavu AV ČR, jehož pracovnice shromáždily velké množství různorodého materiálu o životě emigrantů a jejich vědecké i kulturní činnosti. Tak vznikla rozsáhlá databáze čítající zhruba 2500 osob. Navíc existují nahrávky rozhovorů s ruskými exulanty.

„Nahrávky jsou zcela ojedinělým projektem, který veřejnosti umožňuje dozvědět se více o běžném životě emigrantů, o tom, jak se vyrovnávali s odchodem z vlasti, o sžívání se s novým prostředím a podobně,“ říká Dana Hašková.

Výstava Nová vlast Československo je otevřená ve všední dny od 10 do 18 hodin v Galerii Věda a umění v Akademii věd ČR na Národní 3 v Praze 1, a to od 6. září do 12. listopadu 2023. Vstup je tradičně zdarma.

Více informací:

PhDr. Dana Hašková
Slovanský ústav AV ČR
dana.haskova@slu.cas.cz
+420 603 545 031

Fotogalerie

L. A. Spinadel

ZDROJ: Vojenský ústřední archiv

Tablo ruských studentů ČVUT 1927
ZDROJ: rodinný archiv J. Mergera

Včelí úl Moravský univerzál
FOTO: Slovanský ústav AV ČR